

ישראל צועדת לקראת קרע היסטורי עם ארצות הברית

אל התהום

אל שניים אלה מתלווה, כדבר מוכר מאד, אינטרס בסיסי: למנוע מיזחמת-עולם שנית, העולמה לפרוץ בעיקבות משכר מקומי. המדיניות של ממשלת-ישראל תאמה את האינטרסים האלה. ישראל חמושה וחזקה שימשה מקל-חובלים נגד העולם הערבי. ישראל מנעה את איתוד העולם הערבי נגד ארצות-הברית, והבטיחה את קיומם של מיסטרס ערביים פרו-אמריקאיים. אחרי שנכבשו שטחים ערביים נרחבים בידי ישראל נוצר מצב שבו יכול רק לחץ אמריקאי להחזיר את השטחים למדינות-ערב ולפלסטינים. עד לנקודה זו היתה קיימת שותפות של אינטרסים בין ממשלות ירושלים ורושלינגטון.

אני רואה לנגד עיני סכנה אשר לעומתה מחוויר גם הקרע הישראלי-הצרפתי. אם לא יחול ל א ק ר ש ינוי קיצוני במדיני ניותה של ממשלת ישראל, אנחנו הולכים בוודאות גמורה לקראת קרע היסטורי בין מדינות ישראל וארצות-הברית של אמריקה. קרע זה לא יהיה בבחינת "ברוג'ו" חולף, כמו שהיתה ההתנגשות בין ירושלים ורושלינגטון בימי מלחמת-העולם השני. בין שתי המדינות עומדת להיפער תהום, אשר כל המכויט לתוכה יחרד ויתחלחל.

ורשה לי לפתוח מאמר זה בהערה "היסטורית". 14 באוגוסט 1957 פירסמתי במדור זה מאמר בשם "צרפת-אל", שהיה מוקדש ליחסי ישראל-צרפת. אלה היו אז בשיא פריחתם.

שנה לפניכן נרתמה ישראל לגיסיון הצרפתי להפיל את מיסטרו של גמאל עבד-אל-נאצר במצרים. ניסיון זה נודע בשם "מיבצע סיני". הוא נכשל, אבל היחסים בין טרים וירושלים התהדקו והלכו. באלג'יריה סערה מילחמת-שיחורור אכזרית. נשיא מצרים, שהיה מנהיג העולם הערבי כולו, העניק לה גיבוי ככל יכולתו. הצרפתים רצו להסיה את כוחה של מצרים לעבר חזית אחרת. לשם כך עודדו וחימשו את ישראל. נראה היה כאילו השותפות בין שתי המדינות היא ברית-ברזל לעולמי-עוד. השגריר הצרפתי בתל-אביב דיבר עברית. מטוסים צרפתיים חגו ממעל, השפה הצרפתית חדרה לבתי-הספר הישראליים. גדולי האנטי-שמנים בצרפת הפכו ידידים-בנפש לראשי ישראל.

בימינום הראשונים לכך נתגלו כבר לפני שנים, באשר נפרסמה תוכניתו של ויליאם רוג'רס. אולם הנשיא האמריקאי דאג, ריצ'ארד ניקסון, היה אדם חלוש והססני. רק אחרי העברת האחריות לידי הנרי קיסינג'ר, והחזייה הסראומטית של אמבאגור-הנפט. ניתן כיוון ברור למדיניות האמריקאית. אסור לייחס חשיבות מפורזת ליחסים אישיים ולאיי רועים חולפים. אך גם לאלה יש משמעות, לפחות כסימפי טומים לתהליכים העמוקים. המושכר של מארס 1975, כאשר נתנה ממי שלת ישראל פטורית-יחוי פומבית לג'ראיד פורד וזהנרי קיסינג'ר, היווה נקודת-מיסנה.

הבקיעים הראשונים באדמה שמתחת לרגלינו כבר נר אים לעין. מי שיתעלם מהם יהיה דומה לאותם כסילים, שעצמו את עיניהם כאשר הידרדרו יחסינו עם צרפת. ואין זה פלא — שהרי כמה מן הכסילים הללו הם אותם כסילים עצמם.

משום כך נשמעו דברי באותו מאמר כדובי רייטרוף. כתבתי בו שיחסי ישראל-צרפת יגיי עו לעברי פייחתה.

אמנם, הממשלה חזרה בה וקיבלה את הסכס-הביניים עם מצריים, אך מייד לאחר מכן היא תקעה יחד בגלגלי קיסינג'ר והודיעה שאינה מוכנה להסכס-ביניים רציני עם סוריה. עוד קודם לכן מסרה הודעה דומה לגבי ירדן. בכך הכשילה ממשלת ישראל סופית את המדיניות האמריקאית של צעד-אחרי-צעד, שנועדה לסלק את הסוכי ייטים מן המרחב ולהחזיר את ארצות-ערב לזרועות ארי צות-הברית. היא החזירה את היוזמה לידי הסובייטים. קל לשער כי בדיבם של פורד וקיסינג'ר גובר הזעם על ממשלת ישראל, הנראית להם, כלי ספק, כילדה מופרעת ומטופשת, שאינה יודעת מה היא מעולדת.

ארצות-הברית כמו צרפת, כמו כל מדינה נורי מלית בעולם, פועלת על-פי האינטרסים הלאומיים שלה. כפי ש היא רואה ומבינה אותם.

אך לא זה העיקר. העיקר הוא שנוצר כאן עימות ברור של אינטרסים — עימות שאינו כן-חלוף, אלא מהותי וקבוע.

דברים עוררו תמיהה, זעם ואף גיחוך. שימעון פרס הכריז — שוש שנים לאחר מכן — כי יחסי ישראל-צרפת אינם מצטמי צמים באינטרסים משותפים, אלא מבוססים על שותפות עמוקה של סנטימנטים. ומי יפקפק בדבריו של הוגה-ידיעות כה מעמיק ועתיירי תבונה כמו שימעון פרס?

עברו שנים. שארל דה-גול הגיע לשליטון, הצטלם לצד בן-גוריון והכריז, כי ישראל היא "ידידתנו ובת-בריתנו". ואז התרחשו הדברים, החילה באיטיות, לאחר-מכן בי תאוצה גוברת, הדיגול השמיע הערות שהוגדרו כאנטי-שמיות. על "העם השתלטני". בין שתי המדינות נפתח סער, שהפך במהרה תהום.

ביוני 1967, בדיוק במזאת עשר שנים דאותו מאמר, הפינה צרפת אמבאדורו מוחלט על ישראל, ובין שתי המדינות נקבע מצב רישי מי שז איבה.

עברו שנים. שארל דה-גול הגיע לשליטון, הצטלם לצד בן-גוריון והכריז, כי ישראל היא "ידידתנו ובת-בריתנו". ואז התרחשו הדברים, החילה באיטיות, לאחר-מכן בי תאוצה גוברת, הדיגול השמיע הערות שהוגדרו כאנטי-שמיות. על "העם השתלטני". בין שתי המדינות נפתח סער, שהפך במהרה תהום.

כאשר כתבתי את המאמר ההוא (ואת עשרות המאמרים שבאו בעיקבותיו) לא הסי תכלתי בכדור של כדולה. בסף-הכני השתדלתי לנתח באופן אוניקטיבי את הנתונים.

כאשר משחקת ישראל בהתחליות בגדה המערבית, ברמת-הגולן ובסיני; כאשר היא מסרבת להידבר עם אש"ף; כאשר היא מחרימה את מועצת-הביטחון — היא משולה לילדה המשחקת בגפרורים ליד חבית פתוחה של בנזין. פשוטו כמשמעו.

אמרתי באותו מאמר דברים פשוטים בתכלית: צרפת פועלת על-פי האינטרסים שלה. כל עוד היא לוחמת באלג'יריה, היא מעוניינת להיעזר בישראל כדי להחליש את אויביה. אך אין כל ספק שהיא תפסיד את מילחמת-אלג'יריה, ואז תסתדר עם לוחמי-השיחורור. מאותו רגע תרצה לרכוש בחזרה את עמדותיה במרחב הערבי. לעומת האינטרסים הכבידים של צרפת בעולם הערבי והמוסלמי — אינטרסים כלכליים, מדיניים ותרבותיים בעלי שורשים עמוקים מאד — אין האינטרסים שלה בישראל אלא עניין קטן, שולי וזמני.

חבית זו יכולה להתלקח בכל רגע בסניה של ארצות-הברית. מילחמה חדשה עלולה להעלות באש את האיני טרסים הבסיסיים של ארצות-הברית. גם בלי מילחמה עלול העולם הערבי לגלוש חזרה אל חיק הסובייטים. סכנה זו עומדת לנגד עיני כל המדינאים האמריקי איים. היא מוכרחה להוביל אותם למסקנה קיצונית. אילו היינו רפובליקת-בנגונ דרום-אמריקאית, בוודאי כבר היה מתארגן אצלנו עכשיו פושט של קולונלים, שכירי סוכי גות-הביון המרכזית. מאחר שהמצב בישראל מסובך יר תר, תתבקש מסקנה אחרת: תפנית אנטי-ישראלית של המדיניות האמריקאית.

צרפת תקריב את קשריה עם ישראל על מיובח האינטרס הלאומי שלה. היא תעשה זאת כדבר מוכן מאליו. בקורי רוח ובלו סנטימנטים.

הפרשה הצרפתית עלולה לחזור על עצמה. כאו כן עתה, עשויה התפנית להתבצע באופן הדרגתי, בתהליך של כמה שנים.

וכך בדיוק קרה, כמוכן.

אך יש הכדל גדול אחד בין שתי הפרשות. כאשר נמשח צרפת את ישראל, נותרה לנו ארצות-הברית. כאשר תנטוש ארצות-הברית את ישראל — יותרו אייפיוזי.

צרפת ואלג'יריה הסתדרו — והתחברו נגד ישראל. לא היה צורך להיות נביא או גאון כדי לדעת זאת מראש. היה רק צורך בדיעה מיוערת בהיסטוריה, ובנכו נוח להבטי נכוחה בסני העובדות.

אם יש דרך למנוע התנגשות הרתי-שואת זו? השיגרה הישראלית מצביעה, כמו תמיד, על מה שנראה כמוצא פשוט ביותר: מילחמה. אבל שום מילי חמה לא תשנה את האינטרסים הבסיסיים. להיפך, היא רק תאיץ את התהליכים הנזעמים מהם. נותרו רק שתי דרכים: קבדת דינה שז ארצות-הברית, או יוזמה ישראלית עצמאית להסדר עם מדינות-ערב והפלסטינים. האיטרנטטיבה היא: דהירה אל תוך התהום, באכסמאזה של טירוף.

כמה כסף מוכנים עתה שימעון פרס וחבריו לשלם כדי שיימחקו, יושכחו וייקברו כל דיכי ריחהכל האינפנטיליים שהם אמרו בימים החם?

ני מזכיר את הפרשה ההיא כרקע לדברים החמורים שאני עומד לכתוב עתה.

אני עומד לחזור על אותה, נבואה, בהקשר מסוכן עוד יותר.